

ERDELYI MAGYARÁG

Felolós szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztőség órák: este 5 től 10-ig. Szerkesztőség és k. adóhivatal: Oradea (Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiactér, 4. telefon: 380.

Ara 1 lej

III. évfolyan 67 sz.

Szombat

1934 Március 10

5

Közeledés Mussolini és a kisantant között

Franciaország hajlandó közvetíteni a két álamcsoport között. -- Benes március végén Rómába megy. -- Massaryk hosszas és érdekes nyilatkozata a német kérdéstről

Papen is Rómában lesz

Mindig újabb és újabb meglepetések érik az embert. Tegnap még mindenki háborura gondolt, amikor Gömbös, Dollfuss és Mussolini Rómában tanácskozássra akartak összegyűlni s ma már az újabb földulat: Franciaország közvetít a kisantant és a tárgyaló felek között. Nem lesz tehát háború! De ugyanakkor megjelenik Rómában Papen is és a francia sajtó tüstént izgatott hangon ír. A békés hangokat újból fegyveres erőre váltja fel s ki tudja a mai csendes béke nem olvad-e bele a holnapi hangos háborúba?

Rómában ismét megindult az élet

Bécsből jelentik: Dollfuss kancellár a most már véglegesen összeállított program szerint március 13-án indul Rómába. Schuler miniszter és az egyes delegációk már elutaztak, hogy a szakkérdésekben már előre tárgyalhassanak és a lehetőség szerint megállapodást is létesítsenek. Dollfuss és Gömbös római tárgyalásainak befejezéséig a Magyarország és Ausztria között folyó kereskedelmi tárgyalások szünetelnek.

Franciaország helyesli Mussolini álláspontját

Páris március 8. Feltűnést keltett, hogy Párisban Chambrun római francia követ egyórás tanácskozást folytatott Barthou külügyminiszterrel. A követ pontos instrukciókat kap, hogy Mussolinivel tárgyaljon az olasz-osztrák-magyar gazdasági egyezményről kapcsolatosan. A Neue Freie Presse párisi tudósítója szerint Franciaország azt szeretné, ha Mussolini és a kisantant között közeledés jönne létre. Franciaország tudomásul veszi a készülő római egyezményt és nem kifogásolja azt. A Quai d'Orsainak az a kívánsága, hogy a kisantant-blokk közeledjék az új államblokkhoz.

Franciaország a maga részéről hajlandó lesz közvetíteni a két államescsoport között

olyan irányban, hogy gazdasági érdekeiket egyesítsék és egy blokkban tömörüljenek. A francia külügyminisztériumban igen élénk tevékenység folyik, a kisantant-követek sűrűn jelennek meg Barthounál.

Páris március 8.

Chambrun a tegnapi nap Párisból visszautazott Rómába. Elutazása előtt újból kihallgatáson jelent meg Barthou külügyminiszter előtt, akitől azt a határozott utasítást kapta, hogy az olasz kormány előtt jelentse be azt, hogy Franciaország nem csak hogy helyesli Mussolini álláspontját az osztrák-magyar kérdésben, de hajlandó teljes támogatásáról biztosítani Olaszországot e téren. Barthou külügyminiszter egyébként ugyancsak tegnap Brüsszelbe utazott a hol szintén a középeurópai kérdésekről tárgyal. Elutazása előtt hosszas tárgyalásokat

folytatott Spanaikovics párisi jugoszláv nagykövettel is.

Massaryk a német kérdéstről

Berlin, március 8.

A külpolitikai helyzettel kapcsolatban Knickerbocker, a híres amerikai újságíró meginterjúvolta Massaryk köztársasági el-

Papen is Rómába utazik

Rómából jelentik: Óriási feltűnést keltett az a hír, hogy Papen német helyettes kancellár március 14-én a málta lovagrend tagjai által évenként megrendezett vacsorára Rómába érkezik. Papen római látogatásának időpontja ilyenformán összeesik Dollfuss és Gömbös római tartózkodásával és ebből a tényből nemcsak Rómában, de Eu-

nököt. A köztársasági elnök Knickerbockernek a német kérdéstről nyilatkozott. A németek — mondotta Masaryk, — lelkiük mélyén tanárok, nem tudnak gondolkodni nélkül élni. Most egy új koncepciót emlegetnek tulajdonképpen ez a legrégebbi német koncepció. Emlegetik a német expanzívitást. Vajon melyik irányban? Lengyelország és Oroszország felé? Anglia. A gyarmatok felé? Vissza akarják szerezni Német-Afrikát. A német problémák mindenesetre komolyak és a legnagyobb érdeklődéssel kell kísélni. Egyelőre nem kell tartanunk attól, hogy háború lesz. A cseh nép demokrata, de a demokrácia nem annyit jelent, hogy elgedetlenkedő elemek felpofozzanak bennünket.

Rópa többi fővárosaiban is messzemenő következtetéseket vonnak le. A francia sajtóban gyanút keltett a két utazás "véletlen" egybeesése és azt írják, hogy Papen minden valószínűség szerint tájékozódni akar az olasz-osztrák-magyar együttműködést illetőleg.

Az Adeverul szerint megszűnik az ostromállapot

Bucuresti március 8.

Mint ismeretes, az ostromállapot megszüntetéséről az utóbbi napokban állandóan írt a bucurestii sajtó. Most legutóbb az Adeverul a leghatározottabb formában ismételtén megírja, hogy az ostromállapotot

e hónap végéig felfüggesztik. A felfüggesztés indokául az Adeverul azt hozza fel, hogy az államvédelmi törvényt még ebben a hónapban ugyanis megszavazák és ilyenformán nincsen szükség többé az ostromállapotra.

Sándor király rátapintott az igazságra

Belgrád, március 8.

Knickerbocker a világhírű amerikai riporter középeurópai körúton van és jelenleg Belgrádban tartózkodik, ahol Sándor jugoszláv királyt szólaltatta meg. Az újságíró első sorban azt a kérdést tette fel az uralkodónak, hogy lesz-e háború Európában? Sándor király így felelt:

— A Balkánon nem lesz háború. Évtizedek óta úgy beszéltek a Balkánról, mint Európa tüzfészkeiről, pedig sohasem volt az ma pedig még kevésbé. Az tagadhatatlan, hogy vannak külső izgatató befolyások, melyek állandóan igyekeznek nyugtalanságot szítani amelyek ellen állandóan küzdenünk kell és küzdeni is fogunk.

Arra a kérdésre, hogy fennáll-e Euró-

pában a preventív háború lehetősége, Sándor király ezeket mondotta:

— Egy ilyen háború végzetes lenne. Az európai jövő fenyegető jelei készen találják Jugoszlávia önvédelmét. A lefegyverzés kérdésében a végleges döntés joga a nagyhatalmakat illeti. Semmiestre sem helyes azonban, hogy bizonyos államférfiak állandóan azzal kísérletezzenek, hogy más államok közt a közvetítő szerepét játsszák.

Az államok közti megegyezés egyedül lehetősége a közvetlen, közvetítő nélkül eszmecsere. Az ilyen közvetítések csak látszólag szolgálják a kérdéses államok érdekeit, valójában azonban a közvetítő a maga előnyeit keresi.

Gyermektragédia Constanta mellett

Constanta, március 8.

Nuntasi községben súlyos gyermektragédia játszódott le. Lazar Stanciu 10 éves gyermek apja vadászfegyverét babrálgatta, és a puskát ráfogta 14 éves unokahugára, Staicu Mariára.

A fegyver elsült és a golyó a kisleány fejébe fúródott. Haldokolva szállították be a kórházba. A kiskoru bűnözőt a csendőrség őrizetbe vette.

Öt évre ítélték egy kereskedősegédet kémkedés miatt

Chisinau, március 8.

A hadbírósg tegnap tárgyalta Anatolie Marcu kereskedő segéd bűnperét. Marcu a Szovjet javára való kémkedéssel vádolták és a hadbírósg rövid tárgyalás után 5 évi börtönbüntetésre és politikai jogainak 10 évi felfüggesztésére ítélte.

Tiltakozik a francia vezérkar a Németországnak adandó engedmények ellen

Páris, március 8.

A legfelsőbb francia haditanácsot tegnap ülésre hívták össze amelyen Pétain tábornokk adügyminiszter bemutatta azt a jegyzéket, melyet az angol és olasz javaslatra szándékszik válasz adni a francia kormány. A válasz szerint a legfelsőbb haditanács határozottan ellenez minden Németországnak adandó engedményt és részletesen meg okolt véleményét terjeszt a kormány elé.

Kérje mindenütt a GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselők: Friedman Armin, Oradea,
Promenad Eminescu 16.

Az osztrák társadalombiztosító intézmény reformja

Bécs, március 8.

Tegnap váltak ismeretessé az osztrák társadalombiztosítás reformjának alapelvei. A reform szerint a munkaadók ezentúl nem járulnak hozzá alkalmazottaik biztosításához, ezzel szemben felemlék a forgalmi adót és az így elért adó többletből fedezik a társadalombiztosítási illetékeket. A munkások járulékait a munkabérből vonják le a bérlistákra alkalmazott bélyegek alakjában.

Ügyvédek figyelmébe

1 doboz carbon papír 50 lei

Mindenféle nyomtatványok

határidő napló,

fogalmi, famentes és gépiró papírok stb.
a legolcsóbb árban

Pásztor Ede

papír és írószerruházában Oradea,
Piața Mihai Viteazul 4.

Fejfájást és az idegfájdalmak minden nemét sikeresen szüntetik meg az ismert és több mint 6000 orvos által írásban is dícsért Togal-tablettákkal. De rheumás és csúszos bántalmaknál is nagyszerűen bevált a Togal. A Togalnak nem volna szabad egy házban sem hiányoznia. Minden gyógyszertárban kapható.

Az idők változnak

Belgium szakít Franciaországgal?

A belga miniszterelnök kijelentette, hogy Németország fegyverkezésébe bele kell törödni.

London, március 8.

Az angol lapok élénken foglalkoznak a belga miniszterelnök kedden, a parlamentben tett nyilatkozatával. Londonban örömmel üdvözölték a belga kormányfő nyílt szavait és különösen azt a bátorságot, amelylyel kimondta, hogy Németország fegyverkezésébe bele kell törödni. A Daily Telegraph szerint hasonló nyílt szavak kijelentése lenne kívánatos a többi államok részéről is. A "Times" szerint a belga miniszter-

elnök kijelentése nyílt szakítást jelent Belgium és Franciaország között. A lap szerint a francia közvélemény annál is inkább megütökölt ezen a kijelentésen, mert a belga és francia együttműködést természetesnek tartották.

Lipót belga király tegnap beszédet mondott a brüsszeli rádióban és köszönetét fejezte ki a belga nép előtt azért a mélységes részvételért, amelyet atyja halála alkalmával tanusított.

40 év óta nélkülözhetetlen a Floreal hajregenerator

Csalhatatlan szer ez a régi bevált hajviz. Nem festőszer. Biológiai folyamat adja vissza az egészséges és természetes hajszínt. — 1 üveg ára 60 lei. — Kapható drogueriákban és parfümeriákban.

Romániai vezérképviselő: Drogueria „Centrala” Oradea Telefon 6-56

SPORT

Kétszázezer lejt kap a jugoszláv válogatott

Bucuresti március 8.

Sok gondot okoz a szövetség pénzügyi vezetőinek a május 6-iki jugoszláv meccs. A megállapodás szerint ugyanis a román szövetség 7000 svájci frankot kell hogy fizessen a jugoszlávoknak ami 200 ezer lejen felüli összegnek felel meg. Habár bizonyosra veszik hogy kedvező idő esetén új nézőrekord születik az ONEF stadionban a felmerülő más és szintén jelentős kiadások miatt, nem igen számolnak haszonnal. A

kockázatot aránytalanul nagyra tartják a várható jövedelemmel szemben. Utólag már nagyon sajnálják, hogy belementek ebbe a megállapodásba, melyet azon az alapon fogadtak el, hogy Svájc is ennyit kapott Jugoszláviától a belgrádi meccsért, holott Románia annak idején a svájciakkal szemben is tudott magának kedvezőbb feltételeket elérni. Arra azonban még csak gondolni sem mernek, hogy esni is fog és Jugoszlávia revánsot vesz multkori vereségéért.

Meglepetésmentesen folyt le a cseh liga negyedik fordulója

Prága, március 8.

Vasárnap bonyolították le a cseh ligában a negyedik bajnoki forduló, amely nem hozott meglepetést. A Slavia részére a Bohemians nem képezett akadályt, a Sparta pedig nagyarányú győzelemmel hengerelte le a Cechie Karlint. A Zidenice csapatában játszott a volt Ripensia játékos, Raffinszky aki nemcsak csapatának, hanem a mezőnynek is legjobb embere volt. A vasárnapi mérkőzések eredményei Slavia—Bohemians

2:0 (1:0). Sparta—Cechie Karlin 7:2 (2:1). Zidenice—Victoria Pilsen 3:2 (0:2) SK Kladno—SK Nachod 2:0.

A csapatok állás 13—13 játék után a vasárnapi negyedik fordulóval a következő: 1. Slavia 21 ponttal. 2. Sparta 19 ponttal. 3. Kladno 16 ponttal, Teplice 12, Bohemians 12 Cechie Karlin 11, Viktoria Pilsen 10, Viktoria Zizkov 10, Nachod 10, Zidenice pedig 9 ponttal.

Vasárnap Törekvés—Crisana

A vasárnapi találkozónak revans jellege van. Mindkét csapat legjobb összeállításban játszik. A Crisanában szereplő Barátky Gyula, míg a Törekvésben elfoglalja helyét Farkas II. és Boksa is. A mérkőzést a Carol pályán tartják meg.

JÉGHOKKI

Fegyelmi elé állítottak egy cseh jég-hokki válogatottat mert feleségét magával vitte Milánóba. Érdekes ügy miatt indított fegyelmi eljárást a cseh jég-hokki szövetség egyik legjobb játékosa Dorasil ellen. A vád ellene az, hogy feleségét a szövetség kifejezett tiltakozása dacára is magával vitte Milánóba. Ezért valószínűleg többet nem szerepeltetik a válogatott csapatban, ami ki-

lönben Dorasilra nézve nem jelent nagy meglepetést, mivel ő is úgy nyilatkozott, hogy nem akar többet válogatottban játszani.

KORCSOLYA

Norvégia gyorskorcsolyázói legyőzték Finnországot. A norvégiai Frondhjemben a mult vasárnap tartották meg a norvég—finn gyorskorcsolyázó válogatottak mérkőzését amelyet 110.5—119.5 pontarányban a norvégok nyertek meg. Egyénileg mind a négy távon a norvég versenyzők győztek. 500 méteren Petersen 45 mp. 1500 méteren Haraldsen 2 p 22.5 mp 3000 és 5000 méteren pedig Ballangrud 3 p 07.8 mp. illetve 8 p 38.4 mp alatt.

mond az öreg Zámbo

Berugatták, leittatták - úgy gyilkolt a fiam"

Az édesapa valamikor főispáni hajdu volt

Arad, március 8.
Még nem földelték el a szerencsétlen Lorenz őrmester koporsóját, amikor mureseli uccákon Zámbo Tóth István, a éves gyilkos lakhelye fele tartok. Délre kiderül az ég és a lágy, tavasz-edi napsugár néptelen uccákra süt. A édes apja-nagyja a temetésen van. A-ét visszanezék a hid felé, még látszik a metési menet. A hallovas halottakocsi két bajtárs viszi párnán az őrmester gyverét: a kürtjét.

A napsugár játszadozva verődik vissza hangszerről amelyről gyászszallagok csúsznak alá. A kocsi mögött lépked Lorenz őrmester apja, -unokáját kézenfogva és mögöttük beláthatatlan tömeg.

Utam Zámboék háza felé a gyilkosság helye mellett vezet el. A földön hatalmas vértócsa emlékezteti még mindig az arajókat a vasárnapi hétfőre virradó hatalmas éjszakára. Egy másik érdekes hely: Fehér János lakása. Keskeny, szűk, a utolsó háza. Dűledező kétszobás kis ház, fakerítéssel. Minden ajtó, ablak zárva. Háza egy lélek sem tartózkodik. A kágya gyerekek krétával írták fel, eredeti helyén: "Itt lakik az egyik gyilkos". Elő a háztól öt percrenyire lakik Tóth Sándor gyilkos fiu édesapja.

Négy-öt apró ház épült egy telken. A-kor beléptem az udvarra, egy kutya szaladt elő farkcsóválva, néhányat vakkantott a házak ablakaiból kíváncsi fejek tüntek. Nem kell sokáig kerésgélnem, az egyik kőrajtóra kusza betűkkel írták ki: Tóth kopogásra alig hallható hang válaszol:

— Szabad! — Elszorul a szívem, amikor belépek a kicsi szobába. A fehérre meszelt falakon szentképek, olvasók. Az egész szoba két asztal, egy kisebb és egy mely éjjeli szekrényt helyettesíti, egy ágy és néhány szék. A szoba sarkában pedig az asztalra borulva sir egy öreg ember. Keze fejével megtörli a szemét és lassan feláll helyéről. Kicsi, törődött ember ez a Tóth Sándor. 55 éves, de többnek látszik. Resztelő lábakkal vándorog előre, hajlott testével áll meg előttem, idegsokkos.

— Maga Tóth Sándor édesapja? —

— Én vagyok kérem — válaszolja. — Egy gyilkosnak az apja — teszi hozzá — és szeméből ismét könnyek peregnék alá. Őt gyermekem van, akik tisztességgben nőttek fel. Rettenetes csapás. Akkor tudtam meg,

amikor a szomszédok értem jöttek, hogy nézzem: Pistát csendörök megláncolva viszik. Ejnye — mondtam — mit cselekedhetett az én fiam! Megölte Lorenz őrmestert — mondták a szomszédok. — Nem nittem. Kiszaladtam az utra és saját szememmel győződtem meg arról, hogy igazat beszélnek...

— Rendes fiu volt, az sem igaz hogy nem szeretett dolgozni de hát nem volt munka. Engem a gyermekeim tartanak el. Beteges ember vagyok. Feleségem Aradon a piacon árul és én csak nagy ritkán tudok segíteni neki. Régen amikor még birtam a munkát jól kerestem. Nagyon sok évvel ez-

előtt Urbán Iván volt főispán hajduja voltam; szerettek engem, soha semmi panasz nem volt ellenem. Bezarva egyszer voltam a katonaságnál: 5 napi egyest kaptam. Soha semmi más bajom nem volt hatóságokkal. Az öreg arról beszél, hogy Lorenz és Fehér "megvásárolták" a fiát.

— Mit akarnak egy 19 éves fiutól? Berugatták, leittatták úgy követte el azt, amit tett. Mindig Fehér Jánoshoz járt. Ez rontotta meg. Ki gondolta volna, hogy gyilkost csinál a fiamból?

Nem tud tovább beszélni, úgy zokog. Nem lehet vigasztalni sem, hiszen súlyos büntetés vár a fiára.

Kik kapnak állampolgárságot?

Sok kérvényezőnek visszadobták a kérését

Bucurestiből jelentik:

Az igazságügyminiszteriumban jelenleg dolgoznak azoknak a kérvényeknek elintézésén, amelyeket olyan egyének nyújtottak be állampolgárságuk elintézéséért, akik az 1924—25 évi állampolgársági összeírásnál nem jelentkeztek. Az igazságügyminiszterium a beadott kérvények nagyrésztét vizsgálta azzal az indoklással, hogy a kérvényezők nem tudták igazolni, hogy az állampolgársági összeírás idején távol voltak lakhelyüktől. Ez annyit jelent, hogy az ösz-

szeírásakor otthon voltak, de nem jelentkeztek. Ezekre nézve az igazságügyminiszterium kedvezőtlen véleményt adott, vagyis nem kaphatják meg azonnal az állampolgárságot. Amennyiben olyan egyenekről van szó, akik az országban születtek, úgy egy év után kérhetik honosításukat, idegenek pedig, vagyis olyanok, akik más országból jöttek Romániába, azzal a száadekkel, hogy itt véglegesen letelepedjenek, tíz év után honosíthatók.

Iorga professzor megvédte a szenátusban az „idegen” alkalmazottak ügyét

„Nem engedhető meg, hogy egy nemes nacionalizmus helyét egy abszurd fajvédelem foglalja el”

Bucurestiből jelentik: Tegnap szünetben beszámoltunk arról, hogy a kormány bizottságot küldött ki az „idegen alkalmazottak” ügyének tanulmányozására. Ez a bizottság most dolgozik a romániai állami és magánvállalatok alkalmazottainak nemzetiségi statisztikáján és törvényjavaslatot készít elő amely meg fogja szabni, hogy az egyes vállalatok milyen százalékan alkalmazhatnak idegeneket. Az a kérdés, hogy idegenek alatt külföldi állampolgárokat ért-e a kormány vagy pedig román állampolgár, de nem román fajú kisebbségeket is, még mindig nincs tisztázva. Miután a kormány által delegált bizottság a zsidó alkalmazottakról külön statisztikát készített, joggal lehet arra következtetni hogy a kormány az idegenek kategóriájába igyekszik sorolni nemcsak a külföldieket, de a kisebbségi elemek egy részét is. És hogy ez a feltevés mennyire nem alaptalan, azt bizonyítja az az interpelláció, amelyet Iorga professzor intézett a szenátusban a kormányhoz ebben a kérdésben. A volt miniszterelnök a szenátus tegnapi ülésén a következőket mondotta:

— Románia kisebbségi politikájával kapcsolatban téves formában lett szónyegre hozva a román elem jogainak reális és természetes kérdése. Ez a tény alkalmasnak látszik annak bizonyítására, hogy az országban áramlat keletkezett amely egy szent és nemes nacionalizmust egy abszurd és a hagyományokkal ellentétes fajvédelemmel akar helyettesíteni. Eppen ezért köte-

lességemnek érzem, hogy meginterpelláljam a miniszterelnököt, vajon csakugyan száadekában áll-e bizonyos veszedelmes szuggeszcióknak engedni, melyek a legnagyobb bajt okozhatják ennek a Romániának, melynek kora ifjúságotól kezdve minden gondolatom és cselekedetem szentelve volt.

Iorga professzor interpellációja nagy feltűnést keltett és politikai körökben komoly érdeklődéssel várják Tatarescu miniszterelnöknek az interpellációra adandó válaszát. A volt miniszterelnök, bár maga is egyik legexponáltabb képviselője a nemzeti gondolatnak, ebben a kérdésben fel tudott emelkedni a történelmi objektivitás magaslatára és olyan hangot megütni, amely bizonyára vissza fog hatni az idegen alkalmazottak ügyével kapcsolatosan készülő törvényjavaslat intézkedéseiben is.

Automatikus léggömbbel kutatja a Szovjet a sztratoszférát

Moszkvából jelentik: A szovjet repülésügyi hivatala ma a Moszkva közelében levő repülőtéren az új automatikus sztratoszférára léggömbbel kísérletezett. A kísérlet kitűnően sikerült és a léggömb 17 kilométerre emelkedett fel. A ballonban elhelyezett önműködő szikratávíró pontosan adott le jeleket, amelyeket még a legnagyobb magasságból is kitűnően vettek. A számítások szerint a léggömb a 25 kilométeres magasságot is megközelelt.

RÁDIÓMŰSOR

PÉNTIEK

Bucuresti. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Rádió zenekar. 20.20: Lemezek 21: A filharmonikusok hangversenye.

Budapest: 11 Felolvasás. 13: Szervánszky szalonzenekar. 14.30: Állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 16.30: Diákfelőrá. 17: Leányok pályaválasztás előtt. 18: Gramofon. 19: Gyorsíró tanfolyam Utána Gergely László zongorázik. 20.20: A régi Pest pietykája. 20.50 Schack Manka és Schémmeil Emilné szerzeményeit adja elő. Utána Operaházi zenekar. 23.45: Közvetítés a Metropol szálló étterméből.

Időjárás

Mérsékelt északi szél, erősebb éjjeli lehűlés. Nappali hőmérséklet alig változik. Déle esetleg még lesznek esők.

Megindult a harc a sibiui szász tanács ellen

Sibiu, március 7.
Egyik utóbbi számunkban ismertettük azt a mozgalmat amely a sibiui románok körében indult meg a szász interimár tanács ellen. A mozgalom vasárnap és hétfőn egyre nagyobb méreteket vett. Kétezer tiltakozó jelent meg a sibiui városháza udvarán, ahol rögtönzött gyűlést tartottak és a következő tartalmu táviratot küldték a miniszterelnöknek:

"Kétezer a sibiui városháza udvarán összegyűlt polgár kéri Önt, hogy tartsa fenn azt a román vezetést Sibiu-ban, amely 1933. december elsején is meg volt."

Kérjük a miniszterelnök urat, vegye figyelembe, hogy a szászok itt a román lakossággal szemben kisebbségben vannak. A románok mélyen fel vannak háborodva a szászok ama kívánsága miatt, hogy magukhoz akarják ragadni Sibiu város vezetését.

Sürgős vizsgálatot kérünk, amely igazságot szolgált a sibiui román lelkeknek. A gyűlés megbízásából: Stefanu Moraru preot, Iulian Dumitru professor, Adreiu Ghinghina professor, a román voluntárok egyesületének elnöke."

Titokzatos dráma a constantai világítótorony molóján

Egy szerelmes párt lesodort a vihar a tengerbe

Bucuresti, március 7.
Constantában hétfőn este kettős dráma történt a tengerpart közelében. A constantai világítótorony másfél kilométerre van a parttól és ez utóbbival széles gát köti össze. A gát kedvence sétahelye volt a kikötőváros fiataljainak. Hétfőn este a viharos időjárás ellenére egy lány és egy fiú sétáltak a gáton. Az orkánszerű szél mindkettőjüket

lesodorta a széles töltésről és eltűntek a hullámokban. Kedd reggelre a víz a fiatalembert testét a partravetette ugyan, de zsebében semmiféle személyazonossági igazolványt nem találtak, a holttest feje pedig a tengerparti sziklákon a felismerhetetlenségig összeroncsolódott. A tragédia ügyében a constantai hatóságok vizsgálatot indítottak.

Meglopták a jegyzőt

Amíg ebédelt elemelték a kocsijáról a bundát. - A kocsis is megszökött

Simleul Silvaniei március 7.
A város közelében levő Ilisua községből kocsin jött be a minap a falu jegyzője hogy itt hivatalos ügyeit rendezze. Miután a jegyző elintézte ügyeit, bement az egyik étterembe, hogy ott megebédeljen. Városi bundáját ezalatt kocsisára bízta, hogy vigyázzon rá. Nyugodtan megebédelt de amikor ebéd után

kocsisát kereste az nem volt sehol és az értékes bunda is eltűnt.

A jegyző azonnal jelentette a rendőrségnek, hogy értékes 6000 lejts értékű kabátját a kocsisa ellopta, de az sincs kizárva, hogy a kocsiról más valaki lopta el a kabátot és a kocsis félelmében szökött el.

Betörőt kerestek és kommunistákat találtak a rendőrök

Két titokzatos idegen a tarna-marei - halmeui országúton

Halmeu, március 7.
Néhány nappal ezelőtt Tarna-Mare és Halmeu között az országúton a csendőrök két férfit fogtak el. Amikor a csendőrök igazolásra szólították fel őket, nem tudták magukat igazolni. Az egyik Vasilescu Vasilenak, a másik Bernáth Andornak nevezte magát. A csendőrök a két férfit bekísérték Satumareba s megkezdtek kihallgatásukat. A kihallgatás azonban nem járt eredménnyel. Közben a rendőrség is tudomást szerzett a csendőrségi fogda két ismeretlen vendégéről s abban a hiszemben, hogy az utóbbi időben a város területén előforduló betörések tetteseiről van szó, mindkét őrizetbe vett férfit átkísérték a rendőrségre, ahol Florescu és Miloju komiszárok vették kezükbe a nyomozást.

A vallatás természetesen a betörésekre vonatkozott. A vallatás során Bernáth idegei felmondták a szolgálatot és a keresztkérdések alá fogott ember így felelt ki:

— Nem vagyok betörő, hanem kommunista.

Kiderült, hogy Bernáth, aki Barna József és Sanyi neven szerepel a kommunista mozgalmakban, a targa-marei hajtómunkások vezetője. Kommunista propaganda miatt eddig kétszer volt elítélve, egyszer egy évet, egyszer pedig három hónapot tilt és jelenleg is körözi a timisoarai rendőrség. A fényképét megtalálták a rendőri nyilvántartó albumban.

Egyébre nem volt hajlandó válaszolni Bernáth József és minden hozzá intézett kérdésre megtagadta a választ. Ugyancsak ilyen szűkszavú volt társa is, aki egyáltalában nem felelt a hozzá intézett kérdésekre. Csupán annyit sikerült róla megállapítani, hogy Jasibe való.

A rendőrség a titokzatos letartóztatottak ügyében telefonon érintkezésbe lépett az ország összes rendőrhatalmával.

KI A GYILKOS

Detektiv-regény

59

Mr. Crisp nagyon harciasan mérte meg a riportert mikor szemtől-szembe vele a kertben. Keményen szól rá:

— Jó lenne, ha mindjárt aludni nem gondoltja

— Abba az ágyba, amelyből most kitem föl, semmi kincsért sem fekszem vissza — rázza a fejét a riportert.

Látva Mr. Crisp gyanakvó és ellenséges hangulatát, meg se kísérelte, hogy meggyarazza neki mi történt a szobájában. Egyszer bizonyosan félre értené. Inkább válasszal holnapig. Szobájának az ajtajának szerencsére beülről van bezárva, hát úgy mehet be senki, a kéz halál torkába.

— Fogadjon szót sir — nógatta a tudós szigorúan — menjen vissza a szobájába és feküdjön le. Meglátja, hogy reggelre jobban lesz.

Már bent volt a házban és Andy az me megakadt a dohányzó-szobának kényelmes divánján.

— Majd inkább itt fekszem le — mondotta — míg megvirrad. Odafönt nagyon meleg van, tudja. Nagyon meleg kívánok ágyban.

A fogadós vállat vont. Miután hiába kísérelte meg, hogy rávegye Andy-t a fölmegye, szépen visszacsoszogott papucsba a feleségéhez. De egész éjjel be se huny a szemét. Mrs. Crisp félt ébren lenni egyedül.

Az éjszaka során háromszor is lejött a szobájából a fogadós és Andy hallotta, majd hallgatózni az ajtó előtt, vajjon minden rendben van-e? Amikor negyedszer lejött, már hajnalodott és egészen világos volt. A halk kopogtatásra Andy harsánnyal kiáltotta — "tessék!" — mire a fogadós óvatosan bedugta fejét az ajtón. Andy felült a diványon.

— Nos barátom — mondta komolyan — volna egy kis ügyem, amit szeretnék elintézni gyorsan magával.

— Nekem is — felelte mogorván a fogadós. Egész éjjel nem aludtam ön miatt.

— Ez igazán kellemetlen — mosolygott a riportert. — Emlékszik arra, hogy milyen körülmények között vertem fel önt ma éjjel az álmából, ugy három óra tájban?

— Emlékszem, hogy letaposta gyönyörű gerániumvirágaimat! — fortyant föl a fogadós.

— És hogyha azt mondtam volna, hogy valami veszedelmes dolog van a házszobában: mit felelt volna?

— Hogy több szódát keverjen a whiskyjébe, ha iszik — dörmögte a fogadós bosszusan.

— És ha kértem volna, hogy adja kölcsön a puskáját, ezt bizonyára megtagadta volna, igaz?

— De mennyire! — kiáltott föl a fogadós bólogatva.

De azért furcsán nézett a riportert, mert a modorán, a beszédén és nyugodt viselkedésén éppen nem látszott, hogy mindenben az esze. Kissé megjuhászodva kérte hát:

— Nem mondaná meg, kérem, hogy egy mi is hát a baj?

— Legokosabb lesz, ha együtt nézzük meg — felelte Andy.

Elvezette a fogadóst a kertbe, ahol a strához, mely hálósobájának az ablakához volt támasztva és rámutatott a létrára:

— Maga hozta ide ezt a létrát? — kérte komolyan.

— Mi az ördögnek hoztam volna ide! — fortyant föl a fogadós.

— Hát most se adja kölcsön a puskáját? — kérdezte Andy.

Volt, köv.

Hogyan születik az irredentavád?

A névnap mulatság után házkutatás. — A hadbíróóság felmentette a megvádolt valkányi gazdát. — Irredenta vádból huszezer lejes penzbírság — tiltott fegyvertartás miatt

Timisoara, március 8

A hadbíróóság tegnap Apostolescu ezredes elnöklése alatt több érdekes ügyet tárgyalta.

Dorogi Gáspár módos valkányi gazdát ködös állott vádlottként a hadbíróóság előtt. A vádat Philipp dr. kapitány képviselte amíg a vádlottat Ramneantiu Caius dr. ügyvéd védte.

A vádirat szerint Dorogi tavaly februárban megakadályozta Vicu Marin órbai őrs parancsokat abban, hogy házkutatást foganatosítson lakásában. Az őrsparancsnok végül is erőszakkal hatolt be a házba és a kályhában kétszövi Winchester vadászfegyvert talált, amelyben egy-egy golyó volt.

Elsőnek Dorogit hallgatták ki aki előadta, hogy abban az időben beteg volt. Mikor az őrmester bejött az udvarra, felkelt ágyából és elébe ment. Egy percig sem ellenkezett, sőt egyenesen felhívta az őrmestert, tartson maga házkutatást. Beismerte, hogy nagyot hibázott, amikor fegyvert tartott a határzónában, de fegyvertartási engedélyért beadott kérvénye akkor elintézés alatt állott. Mint szőlősgazdának és baromfitenyésztőnek állandóan szüksége volt egy vadászfegyverre, hogy gazdaságát a rablómadarak elől védelmezze. Szerinte az egész Enea valkányi gazda feljelentése következtében indult meg. Három nappal a házkutatás előtt egy névnap mulatságon Enea részeg fővel megsértette őt, mire ő kikérte ezt magának. Komája meg akarta torolni a sértést, de ő erre azt mondta: "Ha én csak minden bolondság három napig tart..." Ebből azután vádat kovácsoltak ellene. Kéri a hatóság elleni erőszak vádjá alól felmentését, míg az engedély nélküli fegyvertartást illetőleg a hadbíróóságot engedékenységre kéri.

Egy "összeesküvés"

A következőnek kihallgatott Vicu Marin törzsőrmester elmondja hogy nem volt parancsa a házkutatás foganatosítására, de egyik besugójától úgy értesült, hogy a vádlott "egy veszélyes irredenta összeesküvés feje".

Ramneantiu védő: Beszél ön magyarul őrmester ur?

A tanu: Nem.

Ramneantiu dr.: Hogyan lehetséges az, hogy ön csak egy egyszerű besugásra ilyen rettenetes vádat kovácsoljon egy békés gazda ellen. Irredentának ismerte ön a vádlottat?

A tanu: Féligmeddig. Amikor behatoltam háza udvarára, akkor hevesen gesztikulálva mondott nekem valamit...

Ramneantiu dr.: Ki tartózkodott még az udvaron abban az időben?

A tanu: Dorogi neje

Ramneantiu dr.: Kihallgatta ön Dorogi nejét arra vonatkozólag, hogy mit mondott a férje?

A tanu: Nem!

Ramneantiu dr.: Az önt kísérő csendőrmegértette azt, amit Dorogi önének mondott?

A tanu: Nem!

"Beszélünk mi még másképpen is"

Németh János valkányi gazda előadta, hogy Enea és Dorogi az ő nevenapján, házában összevesztek. Enea vaskos gorombaságot vágott az öreg Dorogi fejéhez mire az kikérte magának hogy a sokkal fiatalabb

Enea ilyeneket mondjon neki. Enea erre felállt és kijelentette hogy "Beszélünk mi még másképpen is!" Másnap megtörtént a házkutatás. Az az irredenta összeesküvés és nagygyűlés amiről az őrmester beszélt tulajdonképpen a névnap lakomája volt.

Széles Kalmán tanu megerősítette Németh és Dorogi vallását. Enea tanu nem jelent meg a tárgyaláson.

Phillip dr. ügyész kérte hogy Dorogit a határzónában titokban tartott fegyvertárolás miatt szabadságvesztéssel a hatósági közeggel szemben tanusított ellenszegülés miatt szintén szabadságvesztéssel valamint penzbírsággal és a perköltések viselésével büntessék meg.

hatásos gyógyszer
Rheuma | **Urológia** | **Ideg- és izmák**
Köszvény | **Spazmólátia** | **Hullékes megbetegedések**
Togal oldja a húgysavat, azonnal hat és a baktériumok gyökerében támadja meg! Bármely hangzatosan is dicsérnek más hasonló gyógyszereket, csak a Togal tud 6000-nél több írásbeli orvosi véleményt felmutatni. Togal semmivel sem pótolható! Egy kísérlet önt is meg fogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52. — A Togal-tabletta svájci készítmény.

Német nácik egyenruhában vonultak be egy holland városkába

A holland kormány tiltakozik a határsértés miatt

Amszterdam március 8.

Tegnap este egy több száz főből álló egyenruhás rohamcsapat átlépte a német-holland határt és a határ közelében fekvő Göttinger városkába mentek, ahol a holland nemzeti szocialisták tartottak gyűlést Kruidt őrnagy elnöklése alatt. A német nácik a Horst Wessel éneklése közben vonultak be a városba és általános feltűnést keltettek. A holland kormány erőteljes hangú jegyzéket nyújtott át Berlinben a határsértés miatt.

Súlyed Doftana környékén a föld

Bucuresti március 8

A doftanai talajsúlyedés a lakosság körében iktóztos pánikot okozott. Miután a környéken rengeteg sóbánya volt, attól tartanak, hogy a talajsúlyedések sok helyen megismétlődhetnek. A Galatz-Suranesti vonalon a vasúti forgalom teljesen megszünt a talajsúlyedés következtében. Suranesti községben igen erős volt a talajszélesztés és a templom, valamint több ház is összeomlott. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket, hogy azokat elhelyezhessék, akiknek a háza a földszélesztés következtében összeomlott. A kár igen jelentékeny.

Nem fuzionál az angol munkáspárt a kommunistákkal

London, március 8.

Anglia munkásai körében nagy érdeklődéssel várják a Labour Party és a kommunista párt fúziós tárgyalásait.

A kommunisták néhány héttel ezelőtt egység front ajánlatot tettek a nagymultu angol munkáspártnak, de Henderson a párt elnöke mind a legutóbbi választmányi gyűlésig halogatta a választ.

Most aztán lezajlott a párt végrehajtó bizottságának ülése, ahol a kommunista egység front ajánlatát

szótöbbséggel elutasították.

Az elutasítással kapcsolatban Henderson ud

varias hangú levelet írt az angol kommunista párt főtitkárnak melyben kifejtette, hogy az egység frontot hatástalannak tartja a munkásság érdekeinek szempontjából.

FILMPALACE

Péntek, szombat, vasárnap

Dzsingiszkan kardja

Főszerepben Boris Karloff, Lewis Stone, Myrna Loy, Jean Hersholt.

Gyűlnek ismét a lapfejek

Előbb szórványosa a most már nagy tömegben érkeznek kiadónkba a lapfejek, melyek a most lejárt 100 nyereséyes ajándéktombolában vesznek részt. Nemcsak helybeli olvasótáborunk, de vidéki közönségünk is érdeklődéssel kíséri a legújabb tombola eldöntését. Kérjük bizomá-

nyosainkat, hogy sürgősen küldjék a lapfejes csomagokat, mert szeretnők e hét végén eldönteni a 100 ajándéknyeresemény sorsát.

A most indult márciusi tombola főnyereménye egy vég vászon lesz, amit örömmel fogadnak olvasóink.

Veszedelemes csekkhamisító bandát lepleztek le a fővárosban

Külföldön helyezték el a hamis csekket. -- Előkelő neveket is belekevertek a hamisítási ügybe

Bucuresti március 8.
A fővárosi rendőrség bünygyi osztálya kitartó és fáradtságos nyomozás után nagy szabású csekkhamisító banda nyomára jutott. A bünszövetkezet vezetője egy állás nélküli nyomdász volt, aki technikai uton az összes nagy bankok csekk-könyveit hamisította. A banda volt annyira óvatos, hogy a hamis csekket jobbra külföldön helyezte el, de a csekket végül is visszakerültek a bankjaikhoz és így csahamar kiderült, hogy

nagy mennyiségű hamis csekk van forgalomban.

A rendőrség fokozott éberséggel figyelte a tőzsdei és pénzügyi ügynökök manipulációt és így sikerült a veszedelemes bűnözőket leleplezni.

A leleplezés híre nagy izgalmat keltett pénzügyi körökben, mert egyes hírek szerint sok előkelő pénzember is bele van keverve az ügybe.

Sulyos zavargások egy franciaországi városban

Feldúlták a pap lakását az elégedetlen választók

Páris, március 8.
A L' Intransigent jelentése szerint Nantes közelében, Guéron városkában sulyos zavargások játszódtak le. A városkában a napokban tartották meg a községi választásokat, melyen a város papja a munkások ellen agitált.

A választás kedvezőtlenül ütött ki a

munkásokra nevezve, mire a felizgatott emberek megrohanták a pap lakását, feldúlták a lakószobákat és teljesen megsemmisítették a berendezést.

A helyszínrre kikerkező rendőröket közáporral fogadták a zavargók, s az ezt követő verekezésbe négy ember megsebesült.

Borzalmas szerencsetlenség egy petróleumtelepen

Két ember szörnyethalt, hét munkás életveszélyesen megsebesült

Targoviste, március 8.
A Steaua Romana Rasvad nevű petróleum telepen halálos munkás szerencsetlenség történt. Nicolae Goarcea fűtő vizet akart tölteni az egyik kazánba, amikor a kazán felrobbant. A robbanás következtében Grigore Onea és Jon Rosu munkások azonnal meghaltak.

míg a fűtő és hat társa életveszélyes sérüléseket szenvedett.

A hatósági vizsgálat megállapította, hogy a szerencsetlenségért kizárólag a társaság felelős, mert egyáltalában nem gondoskodtak megfelelő barakokról és így négyven munkás kénytelen volt a fűtőházban a kazán közvetlen közelében aludni.

Harminchét késszurással öltek meg egy kereskedőt

Négy ember borzalmas bosszuja a kedvezőtlen tanuvallomás miatt

Dorohoi március 8.
A város határában tegnap reggel egy vérbefagyott emberre bukkantak. Az agyba fűbe vert embert azonnal a kórházba szállították, hol az orvosok operációt hajtottak rajta végre. Operáció közben megállapították, hogy az ismeretlen testén 32 késszurás van. A jól sikerült operáció után a beteg

valamennyire magához tért és elmondta, hogy Moisa Jonelnek hívják, kereskedő és Ghilia faluban lakik. Gyalogszerrel jött be tegnapelőtt a városba, amikor négy falubeli ember, Hurnic Stava és társai megtámadták.

A vallomás után pár órával a szerencsetlen kereskedő kiszenvedett. Az ügyész

ség rendeletére a ghilia csendőrség azonnal kihallgatta Hurnic Stavat, aki nem tagadta a vádat és elmondta, hogy társaival együtt bosszúból támadták meg a kereskedőt, mert az egy fontos perben ellenük vallott. A g. l. kosokat letartóztatták.

A „Casa Națională” oradeai központjának kiállítása

Oradea, március 8.
A Manolescu tábornok vezetése alatt álló „Casa Nationala” központja városunkban szőnyeg- és román szőtteskiállítást rendezett a Bul. Regele Ferdinand 4. számú házban. A kiállított tárgyak az „Indrumari casnice” breavai (Prahovamegye) leányiskola tanulóinak készítményei. A kiállítás jövedelmét a szegénysorsú tanulók segélyezésére fordítják. A kiállítás március 11-ig tart és megtekinthető minden nap 9 és 21 óra között.

Március 20-ig nyitva tartanak az oradeai népkonyhák

Oradea, március 8.
Tegnap délelőtt mintegy száz munkanélküli vonult fel a városháza folyosójára és Mosoiu Tiberiu polgármester szobája előtt gyülekeztek. A munkanélküliek kívánsága az volt hogy a rendelkezésre álló pénzből fizessék ki előbb az elmaradt száz lejes segélyeket.

Amint Mosoiu polgármester a munkanélküliek kívánságáról tudomást szerzett, nyomban intézkedett, hogy

a hozott 50 ezer leiből osszák ki a 100 lejes segélyeket.

a népkonyhákat pedig egyelőre március hó 20-ig tartsák nyitva és csak akkor hosszabbítsák meg a nyitvatartást, ha ujaob összegek érkeznek.

Az elmaradt segélyek osztását ma, péntek délután 4 órakor kezdik meg a Strada Alexandri 3 szám alatt az állami munkaközvetítő helyiségében.

3 évi fegyházát kapott lilomtiprásért

Oradea, március 8.
Tegnap tárgyalta az ítélőtábla Fritea Iosif Janca-Mare községbeli vádlott bűnperek felelősségét. Fritea ellen az volt a vád, hogy a múlt év márciusában a incai tanító 6 és 8 éves kislányait becsalta egy istállóba és ott erőszakot követett el rajtuk. A törvényszék lilomtiprásért, sulyos testisértésért, és az egészségügyi törvények áthágása miatt vonta Friteat felelősségre és három évi fegyházzal sújtotta a bestiális embert. A tegnapi felelősségi tárgyaláson a tábla teljes egészében helybenhagyta a törvényszék által kiszabott büntetést és miután Fritea nem felelőszett, az jogerőssé vált.

APROHIRETLESEK

Nyomdai tanuló négy középiskolával felvétetik. Cim a kiadoban. 461

Lapkihordót gyakorlott, bevezetett helyre fixfizetéssel felvesz a Friss Ujság. Jelenkezni a kiadónkban.

Fertigolónók felvétetnek We-Ego cipőgyárban. 479

Ügyes, megbízható szobalányt keresek azonnalra, vagy 15-re, Róna, Str. Babes 2. (Strada General Berthelot mellékucája). Jelenkezni 9-11-ig. 478

Jó bizonyítvánnyal mindenest keresek azonnalra Farkasné Str. Lazar Aurel 7.

LAKBÉRSZEREZÉSI blanketták kaphatók Pásztor-cégnél. Piata Mihai Viteazul 4

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA